

Literatuur

- 1 Babjuk M, Oosterlinck W, Sylvester R, et al. EAU guidelines on non-muscle-invasive urothelial carcinoma of the bladder. *Eur Urol*. 2008 aug;54(2):303-14.
- 2 Witjes JA, Palou J, Soloway M, et al. Clinical practice recommendations for the prevention and management of intravesical therapy-associated adverse events. *Eur Urol Suppl* 2008 okt;7(10):667-74.
- 3 Hemmi H, Kaisho T, Takeuchi O, et al. Small anti-viral compounds activate immune cells via the TLR7 MyD88-dependent signaling pathway. *Nat Immunol*. 2002 feb;3(2):196-200.
- 4 Tyring S, Conant M, Marini M, van der Meijden W, Washenik K. Imiquimod; an international update on therapeutic uses in dermatology. *Int J Dermatol*. 2002 nov;41(11):810-6.
- 5 Smith EB, Schwartz M, Kawamoto H, et al. Antitumor effects of imidazoquinolines in urothelial cell carcinoma of the bladder. *J Urol*. 2007 jun;177(6):2347-51.
- 6 Liu H, Schwartz MJ, Hwang DH, Scherr DS. Tumour growth inhibition by an imidazoquinoline is associated with c-Myc down-regulation in urothelial cell carcinoma. *BJU Int*. 2008 apr;101(7):894-901.
- 7 Sylvester RJ, van der Meijden AP, Lamm DL. Intravesical bacillus Calmette-Guerin reduces the risk of progression in patients with superficial bladder cancer: a meta-analysis of the published results of randomized clinical trials. *J Urol*. 2002 nov;168(5):1964-70.
- 8 Malmström PU, Sylvester RJ, Crawford DE, et al. An individual patient data meta-analysis of the long-term outcome of randomised studies comparing intravesical mitomycin C versus bacillus Calmette-Guérin for non-muscle-invasive bladder cancer. *Eur Urol*. 2009 aug;56(2):247-56.
- 9 Schön MP, Schön M. Imiquimod: mode of action. *Br J Dermatol*. 2007 dec;157 Suppl 2:8-13.
- 10 Geisse J, Caro I, Lindholm J, Golitz L, Stampone P, Owens M. Imiquimod 5% cream for the treatment of superficial basal cell carcinoma: results from two phase III, randomized, vehicle-controlled studies. *J Am Acad Dermatol*. 2004 mei;50(5):722-33.
- 11 Witt PL, Ritch PS, Reding D, et al. Phase I trial of an oral immunomodulator and interferon inducer in cancer patients. *Cancer Res*. 1993 nov 1;53(21):5176-80.
- 12 Hayashi T, Crain B, Corr M, et al. Intravesical Toll-like receptor 7 agonist R-837: optimization of its formulation in an orthotopic mouse model of bladder cancer. *Int J Urol*. 2010 mei;17(5):483-90.

NEDERLANDS FARMACEUTISCH ONDERZOEK IN DE INTERNATIONALE LITERAATUUR

2015;9:E1525

Medicatiebeoordeling bij patiënten met verstandelijke beperking en gedragsproblemen

Bart van den Bemt

Mensen met een verstandelijke beperking gebruiken dikwijls veel en langdurig geneesmiddelen. Met name antipsychotica worden regelmatig gebruikt, naar schatting door 25-60% van alle mensen met een verstandelijke beperking. Omdat de communicatie met deze mensen vaak suboptimaal is, is het moeilijk de therapie te evalueren, bijwerken goed te monitoren en het effect te objectiveren. Geneesmiddelen (en dan met name antipsychotica) worden dan ook vrijwel alleen bij noodsituaties gestart en gestopt.

Tot op heden hebben publicaties over medicatie-interventies bij verstandelijk beperkten zich vooral gericht op het stoppen van medicatie. Scheifes e.a. hebben echter gekeken naar het effect van medicatiebeoordeling bij mensen met matige verstandelijke beperking tot borderline-stoornis en gedragsproblemen, die zijn opgenomen in een psychiatrische instelling én minimaal één antipsychoticum gebruiken. Voor de studie zijn 55 cliënten geïncludeerd, die totaal 284 geneesmiddelen gebruikten. De interventie bestond uit een medicatiebeoordeling door een apotheker en een farmaceutische anamnese door een verpleegkundige en de patiënt (op basis van een formulier).

Deze farmaceutische anamnese keek naar geneesmiddelgebruik, ervaringen, begrip, cognities en het gebruik van zelfmedicatie. Bij 106 geneesmiddelen (34%) zijn (door de apotheker en de psychiater vastgestelde) medicatiegerelateerde problemen gezien. Hiervan was het meest voorkomende probleem het feit dat er geen indicatie voor het geneesmiddel was. 60% van alle adviezen zijn ingewilligd. De studie heeft niet gekeken naar het effect van een medicatiebeoordeling op klinische uitkomsten.

- Scheifes A, Egberts TC, Stolker JJ, Nijman HL, Heerdink ER. Structured medication review to improve pharmacotherapy in people with intellectual disability and behavioural problems. *J Appl Res Intellect Disabil*. 2015 Apr 16. [online prepublicatie]

van den Bemt B. Medicatiebeoordeling bij patiënten met verstandelijke beperking en gedragsproblemen. *PW Wetenschappelijk Platform*. 2015;9:e1525.